

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку громад,
територій та інфраструктури України

13 червня 2023 року № 489

Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках

1. Ці Правила визначають умови та вимоги до компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках.

2. Вимоги цих Правил не поширюються на промислове виробництво компосту спеціалізованими підприємствами.

3. У цих Правилах терміни вживаються в такому значенні:

біологічне розкладання – розкладання матеріалів природного походження шляхом біологічної активності мікроорганізмів та ферментів, що призводить до значної зміни хімічної структури матеріалу;

вермікомпостування – процес одержання органічного добрива (біогумусу) шляхом біологічного розкладання органічного субстрату і переробки його особливими видами черв'яків (червоний каліфорнійський гібрид тощо);

гігієнізація – процес дозрівання компосту, коли внаслідок хімічних реакцій біологічне розкладання при інтенсивній діяльності мікроорганізмів та розігрівання компосту до температур вище 55°C відбувається знищення бактерій, цист і яєць гельмінтів, забруднень фекального походження, спор фітопатогенних грибів і насіння бур'янів, в результаті чого утворюється епідеміологічно та санітарно чистий продукт;

гуміфікація – процес мікробіологічного перетворення рослинних та тваринних тканин і продуктів життєдіяльності мікроорганізмів в гумусові речовини;

добавки – природні (ідентичні природним) або штучно синтезовані речовини, які додають у компост для його стабілізації, дозрівання, оптимізації процесу компостування та поліпшення екологічних характеристик;

дозрівання – завершення процесу компостування, при якому компост набуває однорідної структури і кольору ґрунту;

компост – багате гумусом добриво, отримане в результаті компостування, яке збагачує ґрунт поживними речовинами та посилює активність мікроорганізмів для живлення рослин і сільськогосподарських культур;

компостування – процес аеробного (з доступом кисню) або анаеробного (без доступу кисню) екзотермічного, біологічного розкладання біовідходів з метою отримання компосту.

СЕД АСКОД

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
№ 489 від 13.06.2023

Підписувач Хоцянівська Наталія Володимирівна

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C9113600FBC4B300

Дійсний з 01.03.2023 0:00:00 по 28.02.2025 23:59:59

компостер – земляна яма, дерев'яна, пластикова, металева ємність певного об'єму, яка призначена для вироблення компосту в домашніх умовах.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про управління відходами» та «Про благоустрій населених пунктів».

4. Компост використовується для вирощування садових та сільськогосподарських культур (квітів, дерев, кушових рослин, газонів, розсади тощо), їх укорінювання, щорічної підкормки, а також як компонент для приготування субстратів та ґрунтосумішей для теплиць.

Норми компосту для поліпшення якості ґрунтів та їх підживлення наведені у додатку 1 до цих Правил.

5. Утворювачі біовідходів самостійно організовують їх компостування на присадибних, дачних і садових ділянках з метою отримання компосту та його використання для власних потреб або передавати їх на пункти компостування.

Пункти компостування утворюються за рішенням керівних органів дачних або садівничих кооперативів (товариств) з метою організації централізованого компостування біовідходів, що утворилися на загальних територіях таких кооперативів (товариств) з метою отримання компосту та його використання для благоустрою їх територій.

6. Пункти компостування, утворені керівними органами дачних або садівничих кооперативів (товариств) мають відповідати вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища та про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

7. Місце розташування компостера на присадибній ділянці та відстань від нього до житлового будинку визначає власник цієї ділянки з дотриманням правил добросусідства, здійснення заходів щодо запобігання утворенню пилу, розповсюдженню запаху та фільтрату. Оптимальним місцем для розташування компостера вважається добре провітрюваний майданчик в півтіні.

На території садибної забудови, дачних і садових ділянках відстань від компостера до меж присадибних ділянок зі сторони вулиць має складати не менше 1 м.

Компостери на території присадибної ділянки мають бути віддалені від індивідуальних колодязів і каптажів джерел на відстань не менше 5 м, при цьому відстань від компостерів до громадських колодязів і каптажів джерел має бути не менше 50 м.

8. Норми компостування біовідходи наведено у додатку 2 до цих Правил.

9. Неорганічні відходи (скло, пластик, метал, недопалки, ватні диски, гігієнічні палички тощо), хімічні речовини (фарба, розчинники тощо), залишки м'яса, риби та кісток, молочні та кисломолочні продукти, сир, хлібобулочні

вироби та печиво, олія, жир, фекалії тварин і наповнювачі для туалетів не використовуються для компостування.

10. Для забезпечення кращої циркуляції кисню перший прошарок компостера повинен складатися із гілок дерев (кущів), піску тощо.

Біовідходи укладаються тонкими шарами (до 5 см) і періодично перемішуються з метою запобігання ущільненню компосту, вирівнювання вмісту вологи, насичення компосту киснем та активізації діяльності мікроорганізмів.

11. Для виробництва високоякісного компосту необхідно дотримуватися температурних показників за такими процесами:

гігієнізація $> 55^{\circ}\text{C}$;

гуміфікація $45\text{--}55^{\circ}\text{C}$;

дозрівання $35\text{--}40^{\circ}\text{C}$.

12. З метою стабілізації та оптимізації процесу компостування, дозрівання компосту та поліпшення його екологічних характеристик необхідно додавати такі добавки: зола, пісок, вапняковий порошок, бентоніт (глину), суху суміш (гілки дерев (кущів), суха трава, листя тощо), ензими, емульгатори.

Добавки вносяться на початку або в процесі компостування максимальним обсягом 10–15% від маси біовідходів.

13. Вермікомпостування організовується шляхом підселення до компостера особливих видів черв'яків (червоний каліфорнійський гібрид тощо), які використовуються як біологічні агенти для виробництва біогумусу.

14. Строки отримання компосту становлять від 12 до 24 місяців в залежності від способу компостування (аеробний чи анаеробний) і вихідних компонентів/матеріалів. Процес вермікомпостування становить 4 місяці.

15. При здійсненні компостування необхідно дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці, пожежної, а також законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Директор Департаменту
комунальних послуг

Наталія ХОЦЯНІВСЬКА